

อานิสงส์แห่งบุญกิริยาวัตถุ

๑๐ ประการ

โดย ญาณพล

การศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนานั้น ผู้ศึกษาจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจในเรื่องการทำบุญประเภทต่างๆ ว่ามีอะไรบ้าง และการทำบุญประเภทนั้นๆ ทำอย่างไรจึงจะถูกต้องและได้ผลมาก เพราะการทำบุญเป็นกรรมดีหรือกุศลกรรม ที่ทุกคนควรบำเพ็ญ เพราะฉะนั้น ในครั้งนี้ จะกล่าวถึง บุญกิริยาวัตถุ คือ หลักแห่งการบำเพ็ญบุญในพระพุทธศาสนา เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาชัดเจนยิ่งขึ้น

ลักษณะของบุญ

บุญ คือ อะไร? บุญคือสภาพที่ทำให้จิตใจให้สะอาดให้ผ่องใส ฉะนั้น ลักษณะของบุญในความหมายแรกนี้ จึงหมายถึงสภาพของจิตหรือคุณภาพของจิตที่ผ่องใส

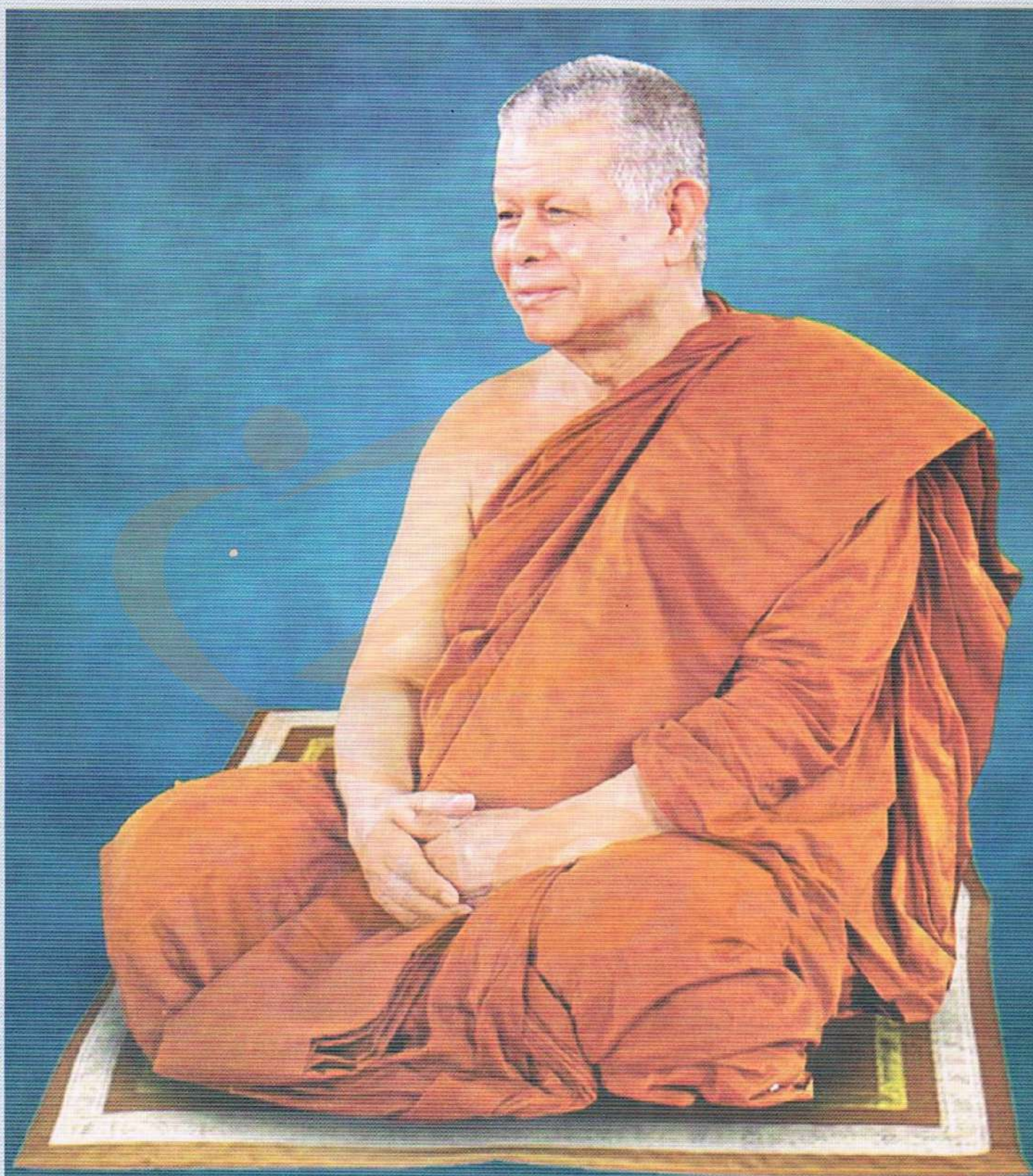
อีกอย่างหนึ่ง บุญ หมายถึง ความสุข ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่ากล่าวต่อบุญเลย คำว่า บุญนี้ เป็นชื่อของความสุข” ฉะนั้น ลักษณะของบุญในความหมายที่สองนี้ จึงหมายถึงความสุขความเจริญ

อีกอย่างหนึ่ง บุญ หมายถึง การทำความดี ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “พึงสั่งสมบุญทั้งหลาย อันจะนำความสุขมาให้” ฉะนั้น ลักษณะของบุญในความหมายที่ ๓ นี้ หมายถึงการทำความดี เช่น การให้ทาน การรักษาศีล เป็นต้น

ดังนั้น บุญจึงมีลักษณะ ๓ ประการ คือ

๑. เมื่อว่าถึงเหตุของบุญได้แก่ การทำความดี
๒. เมื่อว่าถึงผลบุญ ได้แก่ ความสุขความเจริญ
๓. เมื่อว่าถึงสภาพของจิตได้แก่จิตใจที่ผ่องใสสะอาด

แม้ลักษณะของบาปก็มีนัยตรงกันข้ามกับลักษณะของบุญ การเข้าใจเรื่องบุญจะต้องเข้าใจลักษณะของบุญทั้ง ๓ ประการนี้ ถ้าเข้าใจเพียงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ชื่อว่ายังเข้าใจบุญไม่ตลอด เช่น บางคนเข้าใจบุญเพียงแต่เหตุของบุญ เช่นว่า คนนี้ทำบุญด้วยการให้ทาน ส่วนคนโน้นทำบุญด้วยการรักษาศีล เป็นต้น นี่เข้าใจเพียงแต่เหตุของบุญเท่านั้น บางคนเข้าใจบุญเพียงแต่ผลของบุญ เช่นว่า “คนนั้นมีความสุข เพราะเขามีบุญ” นี่เข้าใจเพียงผลของบุญเท่านั้น



พระสุวณฺโณ (พืธีตร สุวณฺโณ ป.ธ. ๙ คห.บ. M.A. คห.ด.)

วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

บางคนเข้าใจบุญเพียงแต่สภาพของจิตที่ผ่องใส เช่นว่า “คนนั้นจิตใจของเขาสะอาด มีเมตตา กรุณา เพราะเขาเป็นคนใจบุญ” นี่เข้าใจเพียงสภาพจิตที่สะอาดผ่องใสเท่านั้น

เพราะฉะนั้น การทำความเข้าใจเรื่องบุญในพระพุทธศาสนา เราจะต้องเข้าใจถึงลักษณะของบุญทั้ง ๓ ประการดังกล่าวแล้ว จึงจะถือว่าเข้าใจบุญได้ทั้งหมดและถูกต้อง

บุญกิริยาวัตถุ

บุญกิริยาวัตถุ แปลว่า หลักแห่งการบำเพ็ญบุญ หรือ ที่ตั้งแห่งการทำบุญ



บุญกิริยาวัตถุ โดยย่อมี ๓ อย่าง คือ

๑. ทานมัย บุญเกิดจากการให้ทาน
๒. สีลมัย บุญเกิดจากการรักษาศีล
๓. ภวานามัย บุญเกิดจากการเจริญภาวนา

หมายความว่า วิธีหรือหลักแห่งการทำบุญในพระพุทธศาสนา เมื่อพูดโดยย่อแล้ว ก็มีเพียง ๓ อย่าง คือ ทาน ศีล และภาวนา แต่ถ้าขยายความให้กว้างออกไป บุญกิริยาวัตถุมี ๑๐ ประการ คือ

๑. ทานมัย บุญเกิดจากการให้ทาน
๒. สีลมัย บุญเกิดจากการรักษาศีล
๓. ภวานามัย บุญเกิดจากการเจริญภาวนา
๔. อปจายนมัย บุญเกิดจากการอ่อนน้อมต่อมตน
๕. เวชยาวัจจมัย บุญเกิดจากการชวนช่วยในกิจที่ชอบ
๖. ปัตติทานมัย บุญเกิดจากการให้ส่วนบุญ
๗. ปัตตานุโมทนามัย บุญเกิดจากการอนุโมทนาส่วนบุญ

๘. ถัมมัสสวนมัย บุญเกิดจากการฟังธรรม
๙. ถัมมเทศนามัย บุญเกิดจากการแสดงธรรม
๑๐. ทิฏฐุภักมัย การทำความเห็นให้ตรง การปรับปรุงความคิดเห็นให้ถูก

อานิสงส์ ของบุญกิริยาวัตถุ

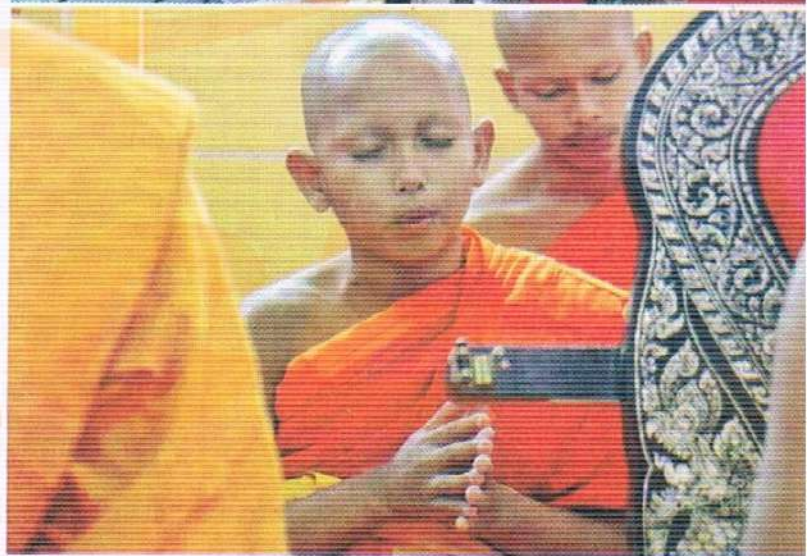
๑. ทานมัย การให้สิ่งที่เป็นประโยชน์สุขแก่ผู้รับ ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- เป็นที่มาของทรัพย์สมบัติทั้งหลาย
- เป็นที่ตั้งของโภคทรัพย์ทั้งปวง
- ผู้ให้ย่อมได้รับความสุข
- ผู้ให้ย่อมเป็นที่รักของคนหมู่มาก
- ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีผู้อื่นไว้ได้
- ทำให้เป็นผู้มีเสน่ห์น่าคบถือ
- ทำให้เป็นที่น่าคบหาของคนดี
- ทำให้เข้ากับสังคมอื่นได้อย่างคล่องแคล่ว
- มีบุคลิกองอาจ สง่าผ่าเผย
- ทำให้มีชื่อเสียงเกียรติคุณ
- ตายแล้วเกิดในสุคติภูมิ



๒. ศีลมัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการรักษาศีล ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- ทำให้มีความสุขกาย สุขใจ
- ทำให้เกิดโภคทรัพย์ได้
- ทำให้สามารถให้สอยทรัพย์นั้นได้เต็มอิม โดยไม่หวาดระแวง
- ทำให้ไม่ต้องหวาดระแวงว่าจะมีใครมาทวงทรัพย์คืน
- ทำให้เกียรติคุณพุ่งขจรไป ทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ
- ทำให้ชีวิตนั้นแคล้วคลาด อดอาจ ท่ามกลางวงชุมชน
- ทำให้เป็นคนไม่หลงลืมสติ
- ตายแล้วไปเกิดในสุคติภูมิ



๓. ภาวนามัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการเจริญสมถภาวนา และวิปัสสนาภาวนา ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม
- มีผิวพรรณผ่องใส



- มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
- มีความจำดี และกำลังปัญญารองไว
- เป็นคนใจคอเยือกเย็น
- เป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่พบเห็น
- มีบุคลิกอันน่าศรัทธา
- เกิดในตระกูลดี
- มีบุคลิกสง่างาม
- มีมิตรสหายมาก
- เป็นที่เคารพยำเกรงของคนทั่วไป
- เป็นที่ชื่นชอบของบัณฑิต
- สมบูรณ์ด้วยปัจจัย ๔
- ปราศจากอกุศลทั้งปวง
- ปลอดภัยจากศาสตราวุธ
- มีอายุยืน
- ตายแล้วได้เกิดในสุคติภูมิ

๔. อปายนมัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ที่ควรเคารพนอบน้อม (คุณวุฒิ วัยวุฒิ ขาดิวุฒิ) ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- เกิดในตระกูลสูง
- มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
- มีมิตรสหายดี
- ได้รับคำชมเชยอยู่เสมอ
- มีความสมบูรณ์ในทรัพย์
- ได้พบเห็นแต่สิ่งที่ดีปรารถนา

๕. เวยยาวัจจมัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการช่วยเหลือกิจการงานที่ชอบ ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- มีความเป็นอยู่ดี สุขกายสุขใจ
- มีมิตรสหายมาก
- มีไหวพริบความจำดี
- มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง

๖. ปัตติทานมัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้อื่น ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- ไม่มีความอดอยาก ยากจน
- ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน



- มีบิรวารดี
- เป็นที่รักของผู้ที่พบเห็น
- มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม
- มีอายุยืน

๗. ปัตตานุโมทนาบุญ บุญที่สำเร็จได้ด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญ ย่อมต้องได้รับ
อานิสงส์ ดังนี้

- มีสุขภาพสมบูรณ์
- มีฐานะดี
- มากไปด้วยลาภสักการะ
- พบเห็นแต่สิ่งที่ทำให้เกิดความสุขสบายใจ

๘. อัมมัสวนมัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการฟังธรรม ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- เกิดในตระกูลสูง
- มีสติปัญญาดี
- มีมิตรสหายดี
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง



๙. อัมมเทสนามัย บุญที่สำเร็จได้ด้วยการแสดงธรรม ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้
- ไม่มีกลิ่นปาก
 - มีฟันขาวเรียบ
 - บุตรบริวารมีความเชื่อฟัง
 - มีบุคลิกสง่างาม
 - มีความจำดี
 - เป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้พบเห็น

๑๐. ทิฏฐุกัมม บุญที่สำเร็จได้ด้วยการทำความเห็นให้ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง ย่อมต้องได้รับอานิสงส์ ดังนี้

- มีปัญญาดี
- ไม่อดอยาก
- ไม่ยากจน
- มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง
- มีบุคลิกสง่างาม
- พบเห็นแต่สิ่งที่ไม่ให้เกิดความสับสนใจ
- มีฐานะความเป็นอยู่ดี
- มีบริวารมาก
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีชีวิตเนื่องด้วยผู้อื่น

บุญกิริยาวัตถุทั้ง ๑๐ ประการนี้ ผู้ใดได้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือยิ่งมากจนครบ ๑๐ ประการแล้ว ผลบุญย่อมเกิดแก่ผู้ได้กระทำมากตามบุญที่ได้กระทำ ยิ่งได้มีการเตรียมกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ ตั้งใจจรดเข้าสู่ศูนย์กลางกาย หยุดในหยุด เข้าไปแล้วก็ยิ่งได้รับบุญมหาศาลตามความละเอียดประณีตที่เข้าถึงยิ่งๆ ขึ้นไป

ที่มา : แบบเรียนธรรมวิภาค

อานิสงส์ การทำบุญ บทสวดมนต์เสริมมงคลชีวิต

พระสาสนโสภณ (พิจิตร ฐิตาณโม)

